

Rezolucja CM/ResCMN(2012)19 w sprawie implementacji Konwencji Ramowej o Ochronie Mniejszości Narodowych na Litwie

(Przyjęta przez Komitet Ministrów 28 listopada 2012r. na 1156 spotkaniu zastępców ministrów).

Komitet Ministrów zgodnie z warunkami Artykułów 24-26 Konwencji Ramowej o Ochronie Mniejszości Narodowych (w dalszej części zwaną „Konwencją Ramową”);

Mając na uwadze Rezolucję Res(97)10 z 17 września 1997r., ustanawiającą zasady przyjęte przez Komitet Ministrów w sprawie ustaleń dotyczących monitorowania, zgodnie z art. 24 - 26 Konwencji Ramowej;;

Mając na uwadze zasadę głosowania przyjętą w ramach przyjmowania Rezolucji Res(97)10;¹

Mając na uwadze dokument ratyfikacyjny złożony przez Litwę 23 Marca 2000 r.;

Odnosząc się również do tego, że Rząd Republiki Litewskiej przekazał swój Raport Państwowy odnośnie drugiego cyklu nadzoru na mocy Konwencji Ramowej z 3 listopada 2006r.;

Po przeanalizowaniu drugiej opinii Komitetu Doradczego w sprawie Litwy, przyjętej 28 lutego 2008r. oraz pisemnych komentarzy przekazanych przez Rząd Republiki Litewskiej 20 października 2008r.;Uwzględniając również komentarze innych rządów,

1. Wyciąga następujące wnioski w stosunku do Litwy:

a) Pozytywny rozwój

Po przyjęciu pierwszej ekspertyzy Komitetu Doradczego w lutym 2003 r. oraz ustawy Komitetu Ministrów w grudniu 2003 r., Litwa podjęła się działań mających na celu poprawę implementacji Konwencji Ramowej. Władze podtrzymały inkluzywne podejście do zakresu personalnego zastosowania tej konwencji.

Struktura prawna i instytucjonalna dotycząca implementacji Konwencji Ramowej została wzmocniona. Zostały także wprowadzone istotne regulacje, takie jak Ustawa Oświaty oraz nowe regulacje prawne przeciwko dyskryminacji. Ponadto Parlament rozważa nowy projekt ustawy dotyczącej mniejszości narodowych. Mandat Rzecznika Równych Możliwości został rozszerzony po to, aby zapobiec różnego rodzaju dyskryminacji, w tym dyskryminacji ze

względu na pochodzenie etniczne. Został także wybrany doradca Premiera do spraw związanych z mniejszościami narodowymi.

Pozytywny rozwój w sferach istotnych dla społeczności mniejszości narodowych został odnotowany także w regulacjach prawnych dotyczących przyznawania obywatelstwa po decyzji Sądu Konstytucyjnego. Dokonują się także zmiany odnośnie użycia języków mniejszości w przypadku imion i nazwisk.

Rząd litewski w dalszym ciągu zapewnia wsparcie dla wydarzeń kulturalnych oraz centrum kultury mniejszości narodowych, a także stara się zapewnić odpowiednią edukację dla członków mniejszości narodowych w ich ojczystym języku.

Pomiędzy członkami mniejszości narodowych a resztą społeczeństwa Litwy dominuje atmosfera zrozumienia i tolerancji. Władze starają się nadzorować i zwalczać rasizm, antysemityzm oraz nietolerancję, szczególnie w mediach, w tym w Internecie.

Rząd Litwy podjął też działań mających na celu poprawę socjoekonomicznej sytuacji Romów, w tym dostępu do edukacji zarówno dzieci, jak i dorosłych.

b) Kwestie niepokojące

Regulacje prawne dotyczące ochrony członków mniejszości narodowych nie są przejrzyste ani konsekwentne. Brak możliwości praktycznego wprowadzenia Ustawy o Mniejszościach Narodowych pozostaje sprawą niepokojącą. Nadal utrzymuje się niepewność prawna, szczególnie w kwestii implementacji istotnych zasad zawartych w Konwencji Ramowej, dotyczących publicznego używania języków mniejszości, gdzie Ustawa o Języku Państwowym zobowiązuje do użycia języka litewskiego. Niektóre wyroki litewskich sądów w sprawie używania języków mniejszości są bardzo niepokojące ponieważ nie biorą one pod uwagę innych praw chroniących mniejszości narodowe – odpowiednich postanowień Konstytucji oraz Konwencji Ramowej.

Pomimo panującej atmosfery tolerancji i dialogu międzykulturowego panującego wśród obywateli Litwy, wciąż pojawiają się pojedyncze przypadki wrogości wobec pewnych grup kulturowych, takich jak Romowie czy Żydzi, a także wobec imigrantów, uchodźców i osób ubiegających się o azyl. Rola mediów i edukacji w podnoszeniu świadomości o prawach człowieka i coraz większej wielokulturowości społeczeństwa litewskiego musi zostać zwiększona.

Wsparcie władz dla zachowania kultury i tożsamości mniejszości narodowych jest niewystarczające. Niektóre działania podjęte w ramach rządowej polityki w celu wzmocnienia języka państwowego stały się źródłem obaw dla mniejszości narodowych.

Wciąż zgłaszane są problemy związane z środkami finansowymi dostępnymi dla szkół mniejszości narodowych w sektorze publicznym. Zapewnianie odpowiednich podręczników oraz wykwalifikowanych nauczycieli wymaga ciągłej uwagi, podobnie jak wymagania, które trzeba spełnić aby otworzyć klasy z językiem mniejszości w szkołach ponadpodstawowych. Niedawne działania dotyczące egzaminów końcowych w szkołach ponadpodstawowych w świetle Konwencji Ramowej również budzą niepokój.

Udział osób należących do mniejszości narodowych w podejmowaniu istotnych dla państwa decyzji powinien zostać zwiększony. Z perspektywy Konwencji Ramowej wyjątek od zakazu bezpośredniej dyskryminacji związany z językiem jest także problematyczny. Może on wpłynąć w sposób negatywny na uczestnictwo członków mniejszości w życiu społecznym i ekonomicznym, a w szczególności utrudnić im funkcjonowanie na rynku pracy. Brak rzetelnych danych dotyczących różnych mniejszości narodowych jest także kwestią wymagającą szczególnej uwagi.

Pomimo wysiłków poczynionych w ostatnich latach, Romowie wciąż zmagają się z uprzedzeniami i szczególnymi trudnościami w różnych sektorach, w tym w uzyskaniu dokumentów tożsamości. Dyskryminacja na rynku pracy, kłopoty z dostępem do mieszkań i opieki zdrowotnej, czy edukacji pozostają problemami palącymi.

2. Zaleca Litwie następujące rozwiązania:

Poza działaniami mającymi na celu implementację szczegółowych wskazówek zawartych w sekcji I i II opinii Komitetu Doradczego, władzom Litwy zaleca się podjęcie następujących kroków w celu osiągnięcia większej zgodności z Konwencją Ramową:

- zapewnić, żeby rezultatem aktualnie prowadzonego procesu legislacyjnego było jasne, konsekwentne prawo, zgodne z zasadami Konwencji Ramowej oraz zapewniające ochronę osób należących do mniejszości narodowych;
- dołożyć starań, w tym także finansowych, aby był promowany i wspierany rozwój kultur mniejszości; promować zwiększenie ich obecności w mediach i materiałach edukacyjnych;

- podjąć bardziej stanowcze kroki w promowaniu wzajemnego szacunku, zrozumienia i dialogu pośród wszystkich mieszkańców Litwy; zachęcać system edukacji oraz media by aktywniej włączyły się w walkę z rasizmem i nietolerancją;
- zapewnić legislacyjne i praktyczne warunki potrzebne do efektywnej implementacji postanowień Konwencji Ramowej związanych z używaniem języków mniejszości w sektorze publicznym;
- zapewnić, żeby rządowa polityka promowania języka państwowego nie stwarzała nieproporcjonalnych przeszkód dla zatrudnienia osób należących do mniejszości narodowych lub nie utrudniała ich możliwości w podobnych sytuacjach; nadzorować i walczyć ze wszystkimi przejawami dyskryminacji związanymi z tą grupą osób;
- znaleźć sposoby i środki zapewnienia odpowiedniejszych odpowiedzi na zapotrzebowanie mniejszości narodowych w sferze edukacji, w tym ponownego rozważenia systemu finansowania szkół mniejszości, w porozumieniu z reprezentantami mniejszości narodowych;
- promować dalszy udział osób należących do mniejszości narodowych w podejmowaniu ważnych dla państwa decyzji, włączając bardziej systematyczne konsultacje w sprawach dotyczących mniejszości; promować udział tych osób w życiu społecznym i ekonomicznym, jak również w zbieraniu danych dotyczących ich sytuacji w różnych dziedzinach;
- kontynuować i wzmacniać środki podjęte by rozwiązać problemy z jakimi borykają się Romowie w różnych dziedzinach; podjąć stanowcze kroki do wyrównania sytuacji edukacyjnej dorosłych i dzieci należących do mniejszości romskiej.

3. Zachęca Rząd Republiki Litewskiej aby zgodnie z Uchwałą Res(97)10:

- a. kontynuował dialog z Komitetem Doradczym;
- b. regularnie informował Komitet Doradczy o krokach podjętych w związku z konkluzjami i wskazówkami zamieszczonymi w powyższych sekcjach 1 i 2.

¹ W związku z przyjęciem Uchwały Res(97)10 17 września 1997, Komitet Ministrów przyjął także następującą zasadę: „Decyzje, stosownie do Artykułów 24.1 oraz 25.2 Konwencji Ramowej, będą uznane za przyjęte jeżeli zagłosują dwie trzecie reprezentantów Stron Umowy, oraz większość reprezentantów Stron Umowy uprawniona do uczestniczenia w Komitecie Ministrów zagłasuje za”.

Źródło: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=2009951&Site=CM>

